

מאת אורי אבנרי

האנייה השחורה נכנסה לנמל חיפה. ליד מעקה הסיפון עמדו כמה מלחים מלוכלכים, מגודלי-שפם. הם העיפו מבטים בהרהר-כרמל המואר בשמש, עישנו סיגריות. הם היו במצב רוח מרומם. העונן היורד השמיע את המולתו הרגילה, החבלים העבים נקשרו לשוברי-הגלים. ליד החרטום התנוסס באותיות לבנות השם נחשון.

עוד לפני שקפצתי מסירת-המוטור אל הכבש, הקדימני צעיר בלונדי בשאלה, עליוה, לא מודאגת כל עיקר: "מה נשמע כאן?" עליתי בכבש האניה, סיפרתי להם שצוותות שאר האניות שהיו קשורות לשוברי-הגלים התפטרו מן העבודה, ירדו מן האניות. "ברוך השם" אמר המלח. "גם אנחנו יורדים!" חברו נאנח אנחה של הקלה, הפליט: "הגיע הזמן". "הכינו לזה למעלה משנה", הוסיף הראשון. "כבר זומן היו צריכים ל..... את הכנופיה ה... הזאת".

שאלתי כיצד הם מתארים להם את תוצאות המאבק. הם משכו בכתפיים. "סמור על נימרוך!"

קנוניה זדונית. מלחי נחשון, שחזרו מחו"ל ישר לתוך המרד הגדול, לא היו היחידים שלא היו מופתעים. כמעט כל אדם שידע את הנעשה מתחת לדגל הכחול-לבן של הצי המסחרי הישראלי ידע כי ביום מן הימים יתפוצץ משהו ברעש גדול. הדבר המתמיה היה רק זה: שההתפוצצות לא ארעה עוד לפני כמה חודשים.

משך חודשים רבים ישבו מלחים במכנסיהם האמריקאיים המקופלים על קרסו ליהם במונינגס-באר אשר ברחוב המלכים ובמרתף-בלפור שבהר-הכרמל, שפכו את לבם על כוס קוניאק לכל מי שהיה לו חשק להאזין. הסיפורים היו אינן סופיים. קשה היה להאמין להם — לולא היו דומים כל כך זה לזה.

התוכן הקבוע של ספורים אלה: קיימת קנוניה זדונית של חברת שוהם, שהיא חברה הסתדרותית בחלקה והשלטת שלטון ללא-מיצרים בספנות המסחרית, ושל אגודת הימאים, המסוננת למועצת פועלי חיפה של אותה ההסתדרות. האגודה היא כלי-שרת בידי החברה, עוזרת לה בכל כוחה לדכא את הימאים, למנוע מהם תנאי עבודה הוגנים, להעניש אנשים שהעזו לפתוח את הפה נגד החברה, לסלק עובדים שהציגו תביעות.

וכתוספת-קבע לסיפור: שביטות פראיות בכל יום שני וחמישי בכל נמלי העולם, התמרדויות קטנות וגדולות שהחברה ניסתה, כאילו, לדכאן בעזרת משטרות ורות.

במחלקה השלישית. מספר מלח נמוך-קומה של נחשון: "אמרנו לנו לקחת את האניה מאנגליה, אחר שתוקנה שם (כזכור, עלתה לפני כן על שרטון ליד נמל תל-אביב, היתה זקוקה לתיקון יסודי ביותר). הפלגנו למרסייל. אמרו לנו לנסוע ברכבת דרך צרפת עד ללה-מאנש. נתנו לנו כרטיסים למחלקה השלישית. בצרפת אי-אפשר לנסוע במחלקה השלישית. היא מסריחה. דרשנו כרטיסים למחלקה השנייה. החברה סרבה. אמרנו — נשלם את ההפרש, שינכו מן המשכורת. סרבו. הכרזנו שביתה. לבסוף נכנעה החברה. הגענו ללונדון עייפים ורצוצים. רצינו לישון בבית-מלון. נתנו לנו פקודה להמשיך מיד לניו-קאסל. הגענו לשם חצי מתים. העלו אותנו מיד על האניה והפלגנו לליסבון. האניה לא היתה בסדר. בליסבון פרצה דליקה גדולה באניה. היה לנו סכסוך עם המשטרה שם. איימו עלינו באקדחים" כמה מאנשי הצוות הורדו מן האניה. לא קיבלו רשות לחזור אליה. לדעת האנשים: החברה רצתה לסתום להם את הפה.

כמעט כל צוות סיפר סיפורים דומים. כשנשאלו מדוע אין הם פונים אל אגודתם, צחקו צחוק ציני, השיבו: "תנסה". וליתר הסברה: מזכיר האגודה מונה ע"י מזכיר מועצת פועלי חיפה, מבלי לשאול את הימאים שאותם היה הימ. המזכיר הקודם היה קדיש ארקין. באחד הימים התפטרו, הפך למחרת היום מנהל הצוות של חברת שוהם. קפיצה ישרה — מהנהגת העובדים להנהגת החברה.

אחריו בא משה גולנצקי. קשרו היחיד לים — אחיו הוא ימאי. גם הוא מונה ע"י מזכיר מועצת פועלי חיפה, מבלי לשאול את הימאים שאותם היה צריך לייצג. האיש לא מצא חן בעיני הימאים. סיפר אחד מהם: "פעם היה רביזיוניסט. אחר-כך קומוניסט. אחר-כך נסה להכנס למפ"ם. פתאום הפך

מרד על הים

**מניחי היסוד של מסורת ימית
גאה הניפו את דגל המרד ונטשו
את אניותיהם. מה הניעם לכך?**

